

TÖYSÄ-SEURA RY:N KERTOMUS TOIMINNASTA VUODELTA 2025

Päivätty 18.2.2026

YLEISTÄ

Töysä-Seura ry on perustettu 18.9.1952, yhdistyksen rekisterinumero on 62332 ja y-tunnus 0893956-5.

Töysä-Seuralla on omat nettisivut, www.toysa-seura.fi, joista löytyy tietoja yhdistyksestä, sen historiasta ja toiminnasta. Nettisivujen kautta julkaistaan ajankohtaisia tietoja.

Yhdistyksen kevätkokous järjestettiin 20.3.2025. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2024 tilinpäätös ja toimintakertomus. Lisäksi hyväksyttiin uudet säännöt. Sääntöihin on tehty seuraavat muutokset:

- kotipaikka on Alavus
- siirrytään yhden vuosikokouksen malliin
- mahdollisuus etäkokoukselle
- nimenkirjoitusoikeus puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla ja sihteerillä yhdessä
- seuran lopettaminen yhdessä kokouksessa

Uudet säännöt ovat luettavissa Seuran nettisivuilla:

<https://www.toysa-seura.fi/saantomuutokset-kevatkokouksessa-2025>.

Jäsenmäärä vuoden 2025 lopussa oli 80.

Töysän museo Sepänniemessä oli avoinna kesä-heinäkuun ajan. Makasiinimuseo ja kirkkokahvila oli avoinna sunnuntaisin kirkonmenon jälkeen. Kävijöitä on ollut Sepänniemessä n. 296 ja Makasiinimuseolla n. 200. Töysä-viikko järjestettiin perinteiseen tapaan kesäkuun alussa ja Töysä-päivän juhlaa vietettiin Töysän seurantalolla 8.6.2025. Tohnin äijäksi valittiin Tapani Ala-Mutka.

Sepänniemen museoalueella sijaitsevan vesimyllyrakennuksen pärekatto kunnostettiin. Hanketta varten saatiin avustus museovirastolta.

JOHTOKUNTA

Johtokuntaan kuuluivat kaudella 2025 puheenjohtaja Tapani Ala-Mutka, varapuheenjohtaja Tarja Ylimäki, sihteeri Ritva Sorila ja jäsenet Pentti Ahopelto, Sirpa Hankaniemi, Pentti Hepojoki, Anne Hiipakka ja Pirkko Raja-aho ja Janne Vuorela. Johtokunta on kokoontunut vuoden aikana 9 kertaa.

JÄSENET

Vuosijäsenmaksu on ollut 5 € ja ainaisjäsenmaksu 20 €. Jäseniä on vuoden 2025 päättyessä 80.

Jäsenistä kaikki ovat ainaisjäseniä. Jäseniä on poistunut yksi ja uusia jäseniä on tullut kaksi lisää.

MUSEOT

Töysä-museo Sepänniemessä oli avoinna 3.6. – 31.7.2025 ti-pe klo 11:00-17:00, la klo 10:00-16:00. Museo oli suljettuna sunnuntaisin ja maanantaisin. Museo-oppaina toimi kaksi nuorta kesätyöntekijää, jotka olivat Alavuden kaupungin palkkaamia. Vuoden aikana museolla vieraili vieraskirjan mukaan 296 henkilöä.

Museoiden ylläpitoa on tehty talkoilla ja yhteistyössä Sepänniemen Lomakylän kanssa. Sepänniemen Lomakylä vastasi nurmikoiden leikkauksesta kesän aikana.

Töysä-Seuran johtokunta teki talkoilla kevätsiivouksen Makasiinimuseolla 13.5. ja Sepänniemessä 14.5. Talvikuntoon laitto tehtiin Makasiinilla 10.9. ja Sepänniemessä 17.9.

Vesimyllyn pärekatto kunnostettiin kesän aikana. Huvilaveistämö K. Lehtomäki kunnosti katon rakenteet toukokuussa. Pärekatto tehtiin talkoilla 1.7. Päreet toimitti Karin päre ja puu Toivakasta. Talkoisiin osallistui 16 henkilöä. Ruokatarjoilusta vastasi Jussi Suni. Musiikista vastasivat Klaus Lavila, Kai Lavila, Reijo Nieminen ja Risto Purho. Katon kunnostukseen saimme avustusta Museovirastolta 5000 €. Töysä-Seuran oma osuus oli n. 1411,95 €.

Töysän museoalueella toimii talo-, apteekki- ja kauppamuseo. Talomuseo on vanha 1800-luvulta peräisin oleva Vuorisalmen talo, joka on siirretty nykyiselle paikalleen 1970-luvulla. Apteekki- ja kauppamuseorakennus on peräisin 1860-luvulta. Rakennuksessa on toiminut aikoinaan Salomon Ojanperän kauppa. Kauppamuseon esineet ja kalusteet ovat peräisin Kanervan, Hautalan ja Leskisen kaupoista. Esineitä on saatu lahjoituksena myöhemmin myös Hiipakan kaupasta Hakojärveltä. Museoalueella sijaitsee myös sepän paja, kaksi aittaa, vesimylly ja savusauna. Sepän paja on kunnostettu näyttelykuntoon v. 2017 ja Savusauna v. 2020. Museolla on nähtävissä suutariverstasnäyttely, jonka opetusneuvos Ritva Sorila ja suutariperinteen tuntija Pauli Virtanen ovat suunnitelleet. Näyttelyssä on esillä töysäläistä suutariperinnettä. Esineistöä on saatu mm. Töysän Kenkätehtaalta ja Pauli Virtasen kokoelmista. Suutariverstasmuseo avattiin Töysä-päivillä 2015.

Makasiinimuseo sijaitsee kirkon vieressä. Töysä-Seura on saanut sen omistukseensa v. 1982 Töysän manttaalikunnalta. Rakennus on alunperin ollut lainamakasiini, joka aloitti toiminnan Töysässä v. 1858. Lainamakasiinista lainattiin aikoinaan siemenviljaa kylvöä varten. Rakennus on kunnostettu lähetyshävilaksi ja museoksi 2000-luvun alussa Ellen Ruuhelan aloitteesta. Makasiinissa on esillä vuosina 2012–2013 toteutettu Töysän kirkkohistoriaa esittelevä KIHINÄ-näyttely sekä maatalouteen liittyvää museoesineistöä. Makasiinimuseo ja kirkkokahvila on ollut avoinna sunnuntaisin jumalanpalveluksen jälkeen. Kävijöitä on ollut vuoden 2025 aikana n. 200.

Anne Hiipakan laatima opas ”Opas kävelykierrokselle Töysän kirkonseudulla” on monipuolinen tietopaketti kirkonseudun alueen historiasta ja nykyisyydestä. Opas on ollut myynnissä makasiinilla

5 euron hintaan.

JULKAISUTOIMINTA

Seuran julkaisema Kotiseudun kasvot -kotiseutujulkaisu nro 19 ilmestyi toukokuussa. Se on laajuudeltaan 60-sivuinen. Lehti on vakiinnuttanut paikkansa laadukkaana kotiseutujulkaisuna ja saavuttanut laajan lukijakunnan. Lehden painos oli 500 kappaletta. Sitä jäi varastoon tulevia vuosia varten. Vanhoja numeroita myydään jatkuvasti. Olemme pyrkineet tekemään sellaisen julkaisun, jota luetaan mielenkiinnolla ja jota voi esitellä kotiseutuasioista kiinnostuneille henkilöille ja Töysän ystäville.

Kotiseudun kasvot 20-vuotisjuhlanumero on suunniteltu ilmestyväksi keväällä 2026. Tähän liittyen julkistettiin lokakuussa kansikuvakilpailu, jotta saataisiin juhlanumeroon hieno kansi ja edistettäisiin lehden tunnettavuutta.

DIGITAALISET PALVELUT

Töysä-Seuran Internet-palvelut siirrettiin vuonna 2023 Japo Oy:n verkkopalvelimelle. Web-hotellissa toimivat Töysä-Seuran nettisivut, esinetietokanta ja valokuvatietokanta. Nettisivuilla julkaistaan tietoja yhdistyksen toiminnasta ja museoista sekä ajankohtaisista tapahtumista. Nettisivujen osoite on <https://www.toysa-seura.fi>.

Valokuvatietokanta

Töysä-Seura on digitoinut Töysän kirjaston kanssa yhteistyössä vuosina 2002-2007 Heikki Heikkolan ja Verner Vanhamäen ottamia lasinegatiiveja sekä Vaito Louhelan, Uno Koivulan ja Väinö Hautalan ottamia valokuvia. Digitoituja valokuvia on yhteensä n. 10 000 kpl. Valokuvien julkaisua varten Töysä-seura on toteuttamassa yleisölle tarkoitettua Internet-pohjaista järjestelmää. Valokuvatietokantaa ei ole vielä saatu julkaistua, mutta se on suunniteltu julkaistavaksi yleisön käyttöön vuoden 2026 aikana.

Esinetietokanta

Vuonna 2020 perustettiin esinetietokanta, jonne skannattiin kaikki museoesinekortit (n. 4600 kpl). Esinetietokanta ollut pohjana v. 2021 aloitetussa projektissa, jonka tavoitteena on inventoida ja valokuvata kaikki museoesineet ja tallentaa tiedot tietokantaan, josta niitä on helppo etsiä ja tutkia. Esinetietokannassa on tällä hetkellä 6624 esinettä, joista on valokuvattu 3216 kpl. Myös esinetietokanta on tarkoitus julkaista yleisön käyttöön v. 2026.

AVUSTUKSET

Alavuden kaupungin toiminta-avustus

Kaupungilta saatiin vuodeksi 2025 toiminta-avustusta 1000 €. Avustuksella on saatu ylläpidettyä

museotoimintaa makasiinimuseolla ja Töysän museolla Sepänniemessä. Kaupungin tuki on ollut hyvin tärkeää Töysä-Seuran toiminnalle.

Kesätyöntekijät museolla

Alavuden kaupunki on palkannut Töysän museolle yhden kesätyöntekijän kahdeksi kuukaudeksi. Lisäksi kaupunki vastasi sijaisen palkkaamisesta kahden viikon ajaksi. Tämän ansiosta Töysä-Seura on voinut pitää Töysän museot Sepänniemessä avoinna kesäkuun ja heinäkuun ajan.

Museoviraston avustus vesimyllyn pärekaton kunnostukseen

Saimme Museovirastolta avustusta vesimyllyn katon kunnostukseen 5000 €. Töysä-Seuran oma rahoitus kunnostuksesta oli 1411,95 €.

Yksityinen avustus Töysä-Seuralle

Helsingissä asuva töysäläissyntyinen pariskunta lahjoitti Töysä-Seuralle 5000 €. Varat käytetään museoiden ylläpitoon ja Töysä-Seuran toimintaan. Kiitämme lahjoituksesta.

TAPAHTUMAT

Perinteinen Töysä-viikko järjestettiin kesäkuun alussa 1.-8.6.2025. Viikon aikana järjestettiin useita tapahtumia. Töysä-Seura toimi organisaattorina.

Töysä-viikko v. 2025

Su 1.6.	13:00	Jumalanpalvelus ja makasiinimuseon avajaiset
Ma 2.6.	18:00	Töysän yhdistysten yhteiskokous Töysän museolla
Ti 3.6.	18:00	Luontokirkko Isokallion laavulla
Ke 4.6.	17:00	Elämäni sävel -ilta Sepänniemessä
	19:30	Jussi Vuorela Band Sepänniemessä
To 5.6.	17:00	Torstaipyöräily Kirkonkylästä Hakojärven raittiustalolle
	18:00	Mäkikujan puistolaulelot (Ikivihreät ja Trimmi-orkesteri)
Pe 6.6.	20:00-00:30	Tanssit Töysän nuorisoseuralla, tansittaa SUGARDAMS
Su 8.6.	13:00	Töysä-päivän juhlamessu ja sen jälkeen sankarivainajien muistaminen sankarihaudalla
n.	15:00	Töysän nuorisoseuralla kahvit ja sen jälkeen pääjuhla: <ul style="list-style-type: none">– Juhlapuhe professori Vesa Kiviniemi– Töysä-mitalin luovutus– Toivo Kuula -laulukilpailun (9.–10.8.2025) info– 2025 Tohnisen äijän julkistaminen– Musiikki Eloisat ja Naiskuoro

MUISTOMERKIT

Töysässä on useita muistomerkkejä, joiden toteuttamisessa Töysä-Seura on ollut mukana.

Merkittäviä muistomerkkejä ovat Tohnin ristiraunio, Juho Inhan raivaajamuistomerkki, Toivo Kärjen reliefi, Ivar Wilskmanin patsas, Elli Pihlajan muistokivi, siirtolaisten muistomerkki ja Sulo

Penttilän reliefi.

YHTEISTOIMINTA JA EDUSTUKSET

Suomen kotiseutuliitto

Töysä-Seura on Suomen kotiseutuliiton jäsen.

Etelä-Pohjanmaan kotiseutu- ja museoyhdistys

Töysä-Seura on Etelä-Pohjanmaan kotiseutu- ja museoyhdistyksen jäsen.

Pohjanmaan Historiallinen Seura

Töysä-Seura on Pohjanmaan Historiallisen Seuran jäsen. Jäsenetuna on tullut Miilu-lehti.

Aluemuseo

Aluemuseo toimii Seinäjoen museolla. Se opastaa paikallismuseoita, toimii paikallismuseoiden asiantuntijavirastona ja vastaa alueen museovirastolle tehtävistä avustuksista. Aluemuseo on järjestänyt aluemuseotapaamisia, joissa on koulutusta ja vaihdetaan museoiden kuulumisia.

Viimeisin järjestettiin Alavudella taidekeskus Harrissa, jossa oli mukana Töysä-Seuran edustajia.

TALOUS

Museoviraston avustuksilla on ollut merkittävä osuus rakennuskannan ylläpidossa. Olemme saaneet Museovirastolta avustuksia museorakennusten kunnostuksiin useana vuotena. Kuluneena vuotena saimme 5000 € vesimyllyn pärekaton kunnostukseen.

Saimme v. 2025 merkittävän avustuksen töysäläissyntyiseltä pariskunnalta. Tästä on suuri apu museoiden ylläpitoon ja Töysä-Seuran toiminnalle. Avustus on käsitelty kirjanpidossa varauksena tuleville vuosille.

Yhdistyksen tilikauden tulos oli varausten jälkeen 474,70 €. Toiminta on saatu järjestettyä Alavuden kaupungin myöntämän yleisavustuksen ja kaupungin palkkaamien kesätyöntekijöiden turvin. Olemme saaneet pidettyä museon avoinna kesä- ja heinäkuun ajan. Kotiseudun kasvot -lehden kulut olemme saaneet katettua lehden myynnillä ja mainostuloilla. Lehteen otettiin mainoksia kolmen sivun verran. Ylipäänsä toiminta on saatu ylläpidettyä käytettävissä olevien varojen puitteissa. Talkootyöllä on ollut suuri merkitys.